

2009. P. 214–220. **11.** Novakivskyi I. I. Informatsiyni potentsial systemy upravlinnia pidpriemstvom : dys. ... kand. ekon. nauk: 08.06.01. Lviv, 2002. 219 p. **12.** Pylypenko S. M. *Teoretychni zasady otsinky efektyvnosti diialnosti pidpriemstva* [Theoretical Principles of the Estimation of Efficiency of Activity of the Enterprise]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. 2016. No. 10. P. 452–456. **13.** Popov Ye. V. Potentsial marketinga predpriyatiya. *Marketingovyye isledovaniya i konsultatsii*. URL: http://www.my-market.ru/market__161.html. **14.** Proboiv O. A. *Formuvannia ta naroshchuvannia stratehichnoho potentsialu pidpriemstva instrumentamy finansovoho inzhynirynhu, teoretyko-metodolohichni aspekty: monohrafiia* [Formation and Increase of Strategic Potential of the Enterprise by Financial Engineering Instruments, Theoretical and Methodological Aspects: monograph]. Donetsk : Noulidzh, 2010. 235 p. **15.** Sabadyrova A. L. *Orhanizatsiini osnovy informatsiinoi systemy otsinky potentsialu promyslovoho pidpriemstva* [Organizational Fundamentals of the Information System for Assessing the Potential of an Industrial Enterprise]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*. 2010. No. 5, Vol. 4. P. 303–307. **16.** Statystychni modeliuvannia ta prohnozuvannia : navch. posib. / za red. O. V Raievniovoi. Kharkiv : VD «INZhEK», 2014. 537 p. **17.** Šugrová M., Šedík P., Kubelaková A., Svetlíková V. Impact of the product quality on consumer satisfaction and corporate brand. *Ekonomichni chasopys-XXI*. 2017. No. 165 (5–6). P. 133–137.

Інформація про автора

Герасимов Олександр Костянтинович – аспірант кафедри економіки, управління підприємствами та логістики Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, м. Харків, 61166, Україна; e-mail: okgerasymov@gmail.com).

Информация об авторе

Герасимов Александр Константинович – аспирант кафедры экономики, управления предприятиями и логистики Харьковского национального экономического университета им. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, г. Харьков, 61166, Украина; e-mail: okgerasymov@gmail.com).

Information about the author

O. Gerasymov — Postgraduate Student of Department of Economics, Enterprise Management and Logistics, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61116, Ukraine; e-mail:okgerasymov@gmail.com).

*Стаття надійшла до ред.
27.03.2018 р.*

JEL Classification: F 120; G 310; P 130

УДК 631.12.009

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ З ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ

Петренко В. С.

Анотація. Визначено конкурентоспроможність аграрних підприємств з іноземними інвестиціями за допомогою динамічного методу оцінки конкурентоспроможності. Висвітлено основні етапи оцінки рівня конкурентоспроможності аграрних підприємств з іноземними інвестиціями з урахуванням операційної ефективності, стратегічного позиціонування, фінансового стану, операційної ефективності, виручки від реалізації продукції, ліквідності аграрного підприємства з іноземними інвестиціями. На основі наведеного аналізу досліджуваних підприємств аграрної сфери та вибору об'єктів зіставлення здійснено оцінку рівня, джерел і резервів конкурентоспроможності аграрних підприємств з іноземними інвестиціями.

Ключові слова: конкурентоспроможність, фінансовий стан, стратегічне позиціонування, операційна ефективність.

© Петренко В. С., 2018

КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ АГРАРНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ С ИНОСТРАННЫМИ ИНВЕСТИЦИЯМИ

Петренко В. С.

Аннотация. Определена конкурентоспособность аграрных предприятий с иностранными инвестициями с помощью динамического метода оценки конкурентоспособности. Освещены основные этапы оценки уровня конкурентоспособности аграрных предприятий с иностранными инвестициями с учетом операционной эффективности, стратегического позиционирования, финансового состояния, операционной эффективности, выручки от реализации продукции, ликвидности аграрного предприятия с иностранными инвестициями. На основе приведенного анализа исследуемых предприятий аграрной сферы и выбора объектов сравнения осуществлена оценка уровня источников и резервов конкурентоспособности аграрных предприятий с иностранными инвестициями.

Ключевые слова: конкурентоспособность, финансовое состояние, стратегическое позиционирование, операционная эффективность.

COMPETITIVENESS OF AGRICULTURAL ENTERPRISES WITH FOREIGN INVESTMENTS

V. Petrenko

Abstract. The article determines the competitiveness of agrarian enterprises with foreign investments using the dynamic method for assessing competitiveness. The main stages of assessing the competitiveness of agrarian enterprises with foreign investments are considered, taking into account the operational efficiency, strategic positioning, financial status, operational efficiency, sales revenue, liquidity of agrarian enterprise with foreign investments. Based on the carried out analysis of the studied agricultural enterprises and the selection of objects for comparison, the evaluation of the level, sources, and reserves of the competitiveness of agrarian enterprises with foreign investments is performed.

Keywords: competitiveness, financial status, strategic positioning, operational efficiency.

Вступ. Вирішення проблеми підвищення конкурентоспроможності нерозривно пов'язано з оцінкою рівня конкурентоспроможності. Цілком очевидно, що аналіз конкурентних позицій господарюючого суб'єкта на галузевому ринку, виявлення основних джерел і резервів підвищення конкурентоспроможності неможливі без об'єктивної оцінки.

На підставі раніше зазначених недоліків наявних методів до оцінки конкурентоспроможності підприємства можна дійти висновку про обмеженість практичного застосування більшості з них. Винятком, на нашу думку, є динамічний метод оцінки конкурентоспроможності підприємства [1, с. 94].

Переваги цього методу полягають у такому: охоплює ключові характеристики діяльності підприємства і виключає дублювання оціночних параметрів [2, с. 101]; має у своїй основі чітко виражений математичний взаємозв'язок між встановленими оціночними параметрами, що дозволяє виявляти й аналізувати залежність оцінюваного показника конкурентоспроможності від вихідних параметрів у динаміці; дозволяє прогнозувати рівень конкурентоспроможності підприємства (груп підприємств); є універсальним методом, тобто дозволяє оцінювати конкурентоспроможність окремих підприємств (груп підприємств) з урахуванням цілей аналізу та наявності вихідних даних; відрізняється гнучкістю, тобто можливістю обліку умов і особливостей функціонування окремих підприємств (груп підприємств); дозволяє оцінювати конкурентоспроможність аграрних підприємств з іноземними інвестиціями (груп підприємств) незалежно від розмірів і галузевої приналежності [3, с. 39].

Суть запропонованого методу та методика оцінки рівня і джерел конкурентоспроможності підприємства, а так само виявлення резервів підвищення конкурентоспроможності господарюючого суб'єкта детально розглянуті нижче.

Цей метод оцінки конкурентоспроможності передбачає аналіз основних показників діяльності підприємства в динаміці. Як ключові показники розглядаються: операційна ефективність (рентабельність господарської діяльності), стратегічне позиціонування (динаміка частки ринку), а також фінансова стійкість (ліквідність) [4, с. 188; 5, с. 43].

Сутність операційної ефективності полягає у здійсненні подібних із конкурентами видів діяльності з метою забезпечення отримання прибутку в процесі реалізації додаткової вартості [6, с. 56]. До основного результату і критерію операційної ефективності можна віднести прибутковість (рентабельність) виробництва і реалізації кінцевої продукції. Однак результат оцінки операційної ефективності через рентабельність по прибутку може бути як позитивним, так і негативним, у зв'язку з чим застосовується найбільш емний і уні-

версальний показник операційної ефективності – відношення виручки від реалізації виробленої продукції (товарів, робіт, послуг) до витрат, понесених у процесі її виробництва та реалізації [7, с. 47].

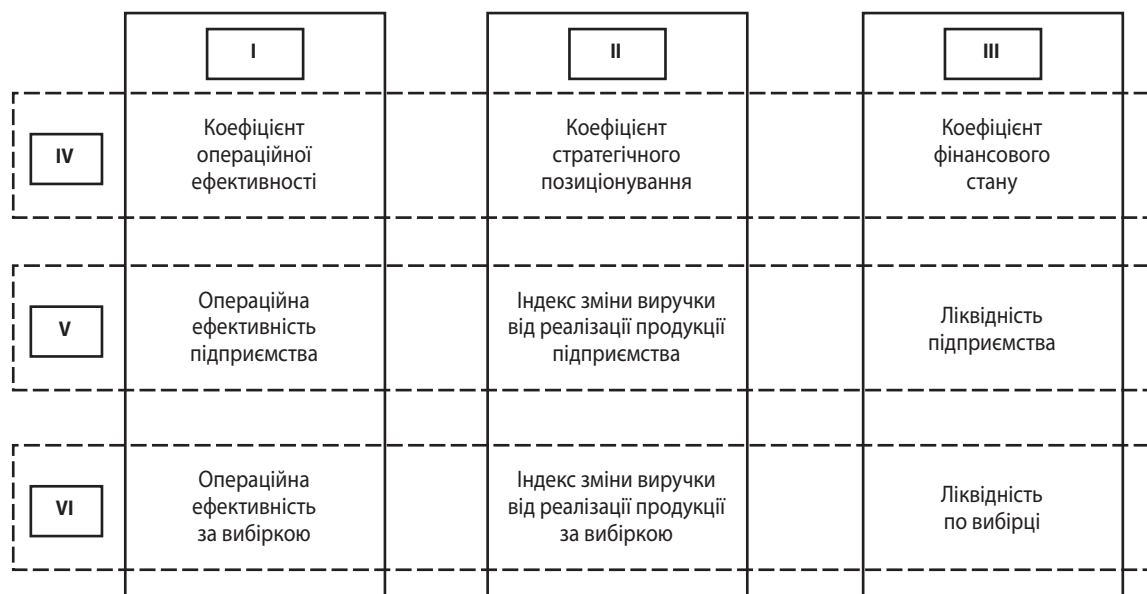

Рис. 1. Основні етапи оцінки рівня конкурентоспроможності аграрних підприємств з іноземними інвестиціями

Джерело: сформовано автором на основі [3; 4]

Операційна ефективність аналізованого аграрного підприємства (рис. 1, осередок на перетині блоків I і V) визначається за формулою (1):

$$R_A = \frac{S_A}{E_A}, \quad (1)$$

де R_A – операційна ефективність аналізованих аграрних підприємств з іноземними інвестиціями за звітний період;

S_A – виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) аграрних підприємств з іноземними інвестиціями, що аналізується за звітний період;

E_A – витрати на виробництво і реалізацію продукції (товарів, робіт, послуг), що включають у себе собівартість, позареалізаційні витрати, обов'язкові платежі до бюджетів усіх рівнів по аналізованих підприємствах за звітний період [8, с. 65].

Розрахунок операційної ефективності за вибіркою (рис. 1, осередок на перетині блоків I і VI) здійснюється за формулою (2):

$$R_S = \frac{S_S}{E_S}, \quad (2)$$

де R_S – операційна ефективність за вибіркою за звітний період;

S_S – виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за вибіркою за звітний період;

E_S – витрати на виробництво та реалізацію продукції (товарів, робіт, послуг), що включають у себе собівартість, позареалізаційні витрати, обов'язкові платежі до бюджетів усіх рівнів за вибіркою за звітний період.

Для розрахунку коефіцієнта операційної ефективності (рис. 1, блок I) відповідно до формули (3) необхідно зіставити величину аналізованого показника аналізованого підприємства з відповідним показником за вибіркою:

$$K_R = \frac{R_A}{R_S}, \quad (3)$$

де K_R – коефіцієнт ефективності операційної діяльності;

R_A – ефективність операційної діяльності аналізованих аграрних підприємств з іноземними інвестиціями за звітний період;

R_S – ефективність операційної діяльності за звітний період за вибіркою [9, с. 186].

Сутність стратегічного позиціонування полягає у створенні унікальної позиції, заснованої на здійсненні поєднання видів діяльності, відмінних від видів діяльності конкурентів. Створюючи, підтримуючи та розширюючи ринки збуту, стратегічне позиціонування забезпечує саму можливість процесу реалізації додаткової вартості [5, с. 43]. Основним результатом і критерієм цього показника є зміна виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) порівняно з попереднім періодом. Індекс зміни виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства, що аналізується (рис. 1, осередок на перетині блоків II і V), визначається за формулою (4):

$$I_A = \frac{S_A}{S_{0A}}, \quad (4)$$

де I_A – індекс зміни виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) аграрних підприємств з іноземними інвестиціями, що аналізується за звітний період;

S_A – виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) аграрних підприємств з іноземними інвестиціями, що аналізується за звітний період;

S_{0A} – виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) аграрних підприємств з іноземними інвестиціями, що аналізується в попередньому періоді.

Розрахунок індексу зміни виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за вибіркою (рис. 1, осередок на перетині блоків II і VI) здійснюється за формулою (5):

$$I_S = \frac{S_S}{S_{0S}}, \quad (5)$$

де I_S – індекс зміни виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за вибіркою за звітний період;

S_S – виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за вибіркою за звітний період;

S_{0S} – виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за вибіркою в попередньому періоді [10, с. 230].

Для розрахунку коефіцієнта стратегічного позиціонування (рис. 1, блок II) відповідно до формули (6) необхідно зіставити величину аналізованого показника аналізованого підприємства з відповідним показником за вибіркою:

$$K_I = \frac{I_A}{I_S}, \quad (6)$$

де K_I – коефіцієнт стратегічного позиціонування;

I_A – індекс зміни виручки аграрних підприємств з іноземними інвестиціями, що аналізується за звітний період;

I_S – індекс зміни виручки за вибіркою за звітний період.

Сутність фінансової стійкості в короткостроковому періоді зводиться до забезпеченості оборотних активів джерелами фінансування. Короткострокова фінансова стійкість може бути охарактеризована через забезпеченість підприємства власними оборотними засобами. Важливо зазначити, що показник фінансової стійкості порівняно з показниками операційної ефективності та стратегічного позиціонування роблять великі коливання, внаслідок чого стає ключовим фактором, що впливає на рівень конкурентоспроможності підприємства [11, с. 173]. Внаслідок цього вплив зазначених показників на конкурентоспроможність підприємства призводить до порівнянних величин шляхом вилучення з показника ліквідності квадратного кореня.

Ліквідність аналізованого підприємства (рис. 1, осередок на перетині блоків III і V) визначається за формулою (7):

$$L_A = \sqrt{\frac{CA_A}{CL_A}}, \quad (7)$$

де L_A – ліквідність аналізованого підприємства на кінець звітного періоду;

CA_A – оборотні активи підприємства, що аналізується на кінець звітного періоду;

CL_A – короткострокові зобов'язання аналізованого підприємства на кінець звітного періоду.

Розрахунок ліквідності за вибіркою (рис. 1, осередок на перетині блоків III і VI) здійснюється за формулою (7):

$$L_S = \sqrt{\frac{CA_S}{CL_S}}, \quad (7)$$

де L_S – ліквідність за вибіркою на кінець звітної періоду;
 CA_S – оборотні активи за вибіркою на кінець звітної періоду;
 CL_S – короткострокові зобов'язання за вибіркою на кінець звітної періоду.

Для розрахунку коефіцієнта фінансового стану (рис. 1, блок III) відповідно до формули (8) необхідно зіставити величину аналізованого показника аналізованого підприємства з відповідним показником за вибіркою:

$$K_L = \frac{L_A}{L_S}, \quad (8)$$

де K_L – коефіцієнт фінансового стану;
 L_A – ліквідність аналізованого підприємства на кінець звітної періоду;
 L_S – ліквідність за вибіркою на кінець звітної періоду.

Тоді з урахуванням розглянутих вище виразів (3), (6) і (8) єдиний показник рівня конкурентоспроможності досліджуваного підприємства (рис. 1, блок IV) може бути наведений формулою (9):

$$K = \frac{R_A}{R_S} \times \frac{I_A}{I_S} \times \frac{L_A}{L_S}, \quad (9)$$

де K – рівень конкурентоспроможності аналізованого підприємства;
 K_R – коефіцієнт операційної ефективності;
 K_I – коефіцієнт стратегічного позиціонування;
 K_L – коефіцієнт фінансового стану.

Значення коефіцієнта конкурентоспроможності аналізуються таким чином: чим вище коефіцієнт конкурентоспроможності, тим більш конкурентоспроможним є аналізоване підприємство щодо вибірки [12, с. 189]. Якщо коефіцієнт конкурентоспроможності більше нуля, але менше одиниці, конкурентоспроможність підприємства щодо вибірки є низькою. Якщо коефіцієнт конкурентоспроможності дорівнює одиниці – конкурентоспроможність підприємства ідентична конкурентоспроможності вибірки. Якщо коефіцієнт конкурентоспроможності більше одиниці – конкурентоспроможність підприємства вище, ніж за вибіркою.

Важливо зазначити, що кожне з розглянутих вище джерел конкурентоспроможності окремо, є необхідною, але недостатньою умовою забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Стійка конкурентоспроможність підприємства може бути досягнута тільки при поєднанні всіх джерел конкурентоспроможності, які доповнюють один одного і створюють конкурентні переваги підприємства [13, с. 116].

Шляхом подання загального показника конкурентоспроможності підприємства в розрізі джерел конкурентоспроможності й об'єктів зіставлення проводиться оцінка інтегральних величин, що відображають ефективність використання іноземних інвестиційних ресурсів досліджуваним господарюючим суб'єктом і за вибіркою. Аналіз конкурентоспроможності підприємства в розрізі джерел конкурентоспроможності та об'єктів зіставлення дає можливість виявити основні фактори, що обумовлюють нинішній рівень конкурентоспроможності, що, своєю чергою, дозволяє визначити базові резерви підвищення конкурентоспроможності досліджуваного господарюючого суб'єкта. Коефіцієнт ефективності використання ресурсів підприємства, що аналізується (рис. 1, блок V) визначається за наведеною нижче формулою (10):

$$K_A = R_A \times I_A \times L_A, \quad (10)$$

де K_A – коефіцієнт ефективності використання ресурсів підприємства, що аналізується.

Коефіцієнт ефективності використання ресурсів за вибіркою (рис. 1, блок VI) визначається за наведеною нижче формулою (11):

$$K_S = R_S \times I_S \times L_S, \quad (11)$$

де K_S – коефіцієнт ефективності використання ресурсів за вибіркою.

З огляду на те, що величина кожного зі співмножників, що беруть участь в розрахунку коефіцієнта ефективності використання ресурсів, має необхідне значення більше одиниці, можна зробити висновок, що рекомендоване значення зазначеного коефіцієнта також більш одиниці. На основі розглянутої вище методики передбачається оцінити рівень конкурентоспроможності, а також виявити базові резерви підвищення конкурентоспроможності досліджуваного господарюючого суб'єкта [14, с. 7].

На основі наведеного вище аналізу загальної ситуації в аграрній сфері та вибору об'єктів зіставлення здійснюється оцінка рівня, джерел і резервів конкурентоспроможності аграрних підприємств з іноземними інвестиціями.

Відповідно до розглянутого раніше алгоритму на першому етапі розраховуються основні показники господарської діяльності аграрних підприємств: коефіцієнт операційної ефективності за формулою, коефіцієнт стратегічного позиціонування за формулою і коефіцієнт фінансової стійкості за формулою [15, с. 43]. На підставі цього за формулою здійснюється оцінка рівня і динаміки конкурентоспроможності. У табл. 1 наведені результати відповідних розрахунків за аналізований період.

На основі аналізу отриманих даних можна зробити висновок, що найвищий рівень конкурентоспроможності на кінець 2017 року має ТОВ «Фрідом фарм бекон», що склав 1,24, що свідчить про найкращий рівень конкурентоспроможності з досліджуваних аграрних підприємств іноземними інвестиціями.

Важливо зазначити, що починаючи з 2015 року конкурентоспроможність всіх проаналізованих аграрних підприємств має явно виражену тенденцію до зниження. Якщо в зазначеному році аналізований показник на ТОВ СП «Нібулон» становив 1,248, то до кінця 2016 року він зменшився до 1,025 і досяг свого мінімального значення.

Таким чином, конкурентний статус ТОВ СП «Нібулон» може бути охарактеризований як задовільний, але має тенденцію до зниження, що обумовлює необхідність розробки та впровадження заходів щодо підвищення рівня конкурентоспроможності досліджуваного підприємства з метою виявлення причин негативної динаміки рівня конкурентоспроможності ТОВ СП «Нібулон».

Розрахунки показують, що виявлений задовільний конкурентний статус ЗАТ «Чумак» зумовлений високою фінансовою стійкістю ($KL = 1,23$) при низькому рівні операційної ефективності ($KR = 0,89$) і стратегічного позиціонування ($KI = 0,877$). Таким чином, можна зробити висновок, що основним джерелом, що підвищує конкурентоспроможність ЗАТ «Чумак», є фінансова стійкість.

До кінця аналізованого періоду рівень аналізованого показника значно перевищує ($LA = 1,155$) значення аналогічного показника за групою основних конкурентів ($LS = 0,895$). Однак динаміка ліквідності є досить нестабільною. Якщо з 2013 по 2014 рр. значення цього показника зросло на 0,123, то до кінця 2016 р. коефіцієнт ліквідності скоротився на 0,019. Причиною виявленого зниження рівня фінансової стійкості господарюючого суб'єкта є випереджаюче зростання відповідного показника за вибіркою щодо темпів зростання по аграрних підприємствах з іноземними інвестиціями.

Висновок. Запропонована методика оцінки конкурентоспроможності аграрних підприємств з іноземними інвестиціями, що базується на динамічному методі оцінки конкурентоспроможності та з урахуванням ваги кожного виду продукції в загальному обсязі, дозволяє об'єктивно оцінити рівень конкурентоспроможності аграрних підприємств і прийняти управлінські (стратегічні) рішення щодо поліпшення їх діяльності.

Виконана оцінка конкурентного статусу аграрних підприємств: ПрАТ «АПК-Інвест», ЗАТ «Чумак», ТОВ «Фрідом фарм бекон», «АДМ Трейдинг (Україна)», ТОВ СП «Нібулон» визначає конкурентне положення кожного підприємства в аграрній сфері. Зокрема, основними напрямками подальшого підвищення конкурентоспроможності є розробка заходів щодо поліпшення стратегічного позиціонування підприємств та їх ліквідності.

Література: 1. Самойленко Ю. В. Економічний механізм формування стратегії управління конкурентоспроможністю підприємства. *Вісник ЖДТУ. Економічні науки*. 2010. № 3 (53). С. 94–98. 2. Дикань В. Л., Пономарьова Т. В. Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2011. № 36. С. 100–105. 3. Рогоза М. Є., Сененко І. А. Управління соціально-економічним розвитком підприємств: механізми, моделі та організація процесів : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2013. 136 с. 4. Крилова Н. В. Методологічні підходи до кількісної оцінки конкурентоспроможності галузі. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2012. Вип. 27, Т. 3. С. 186–196. 5. Касьянова Н. В., Солоха Д. В., Морева В. В., Белякова О. В., Балакай О. Б. Потенціал підприємства: формування та використання : підручник. Донецьк : Цифрова типографія, 2012. 257 с. 6. Борисова Т. М. Конкурентоспроможність галузі: детермінанти формування та сучасні методи оцінювання. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2011. № 6. Т. 1. С. 54–60. 7. Грига В. Ю., Лихолет С. І. Сутність та оцінка конкурентоспроможності і галузей промисловості у регіональному контексті. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2011. № 33 (2). С. 45–51. 8. Кузнецова К. О. Фактори впливу на формування конкурентоспроможності підприємства. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2013. URL: http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/12550/1/2013_4_Kuznetsova.pdf. 9. Россіхіна О. Є. Основні фактори конкурентоспроможності підприємства. *Держава та регіони*. 2010. № 2. С. 184–187. 10. Ярмак М. Р. Конкурентоспроможність підприємства та узагальнення наукових підходів до управління нею. *Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Серія : Економічні науки*. 2015. № 4. С. 229–235. 11. Ульянченко О. В., Євчук Л. А., Готорова І. В. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств та стратегічні аспекти її формування : монографія. Харків : Віровець А. П. «Апостроф», 2011. 340 с. 12. Дакус А. В., Чупріна М. О. Теоретичні основи формування соціально-економічного механізму управління ефективністю підприємства. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2012. Вип. 30 (1). С. 186–189. 13. Стахів О. А. Оцінка конкурентоспроможності аграрного підприємства. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2016. Вип. 4. С. 115–122. 14. Салівончик О. М. Конкурентоспроможність підприємства: основні шляхи підвищення. *Молодий вчений*.

Показники конкурентоспроможності аграрних підприємств із іноземними інвестиціями

Показ- ник	ТОВ СП «Нібулон»				«АДМ Трейдинг (Україна)»				ТОВ «Фрідом фарм бекон»				ЗАТ «Чулак»				ПрАТ «АПК-Інвест»			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
R_A	1,010	1,012	1,248	1,004	1,09	1,00	0,99	0,99	1,21	1,21	1,22	1,20	0,96	0,96	0,97	0,97	0,95	0,95	0,96	0,95
I_A	1,0263	1,106	0,960	1,196	1,01	0,94	1,13	1,13	1,23	1,33	1,15	1,44	0,97	1,05	0,91	1,14	0,96	1,04	0,90	1,13
L_A	0,971	1,233	1,090	1,155	0,95	1,07	1,17	1,39	1,17	1,48	1,31	1,39	0,92	1,17	1,04	1,10	0,91	1,16	1,02	1,09
R_S	1,101	1,100	1,060	1,108	1,08	1,04	1,12	1,33	1,32	1,32	1,27	1,33	1,05	1,05	1,01	1,05	1,03	1,03	1,00	1,04
I_S	1,138	1,096	1,082	1,363	1,12	1,06	1,19	1,63	1,37	1,32	1,30	1,63	1,08	1,05	1,03	1,29	1,07	1,03	1,02	1,28
L_S	0,795	0,917	0,833	0,895	0,77	0,81	0,91	1,08	0,95	1,10	1,00	1,08	0,75	0,87	0,79	0,86	0,74	0,86	0,78	0,85
K_A	1,239	1,381	1,064	1,386	1,22	1,04	1,36	1,52	1,49	1,66	1,27	1,52	1,18	1,31	1,01	1,21	1,17	1,30	1,00	1,19
K_S	0,996	1,107	0,955	1,353	0,97	0,94	1,15	1,38	1,19	1,33	1,15	1,38	0,94	1,05	0,91	1,09	0,93	1,04	0,9	1,08
K_R	0,918	0,920	0,960	0,906	0,89	0,94	0,95	1,13	1,09	1,12	1,15	1,13	0,86	0,87	0,91	0,89	0,86	0,87	0,9	0,88
K_I	1,110	1,009	0,887	0,877	1,09	0,87	0,82	1,06	1,33	1,21	1,07	1,06	1,05	0,96	0,85	0,84	1,04	0,95	0,84	0,83
K_L	1,221	1,344	1,309	1,290	1,19	1,28	1,29	1,55	1,45	1,61	1,57	1,55	1,15	1,27	1,24	1,23	1,14	1,26	1,23	1,21
K	1,244	1,248	1,115	1,025	1,22	1,10	1,12	1,24	1,49	1,50	1,34	1,24	1,18	1,19	1,06	0,98	1,17	1,18	1,05	1,21

2014. № 10 (13). С. 6–8. **15.** Krupskiy O., Stukalo N., Krasnikova N., Falkodoi Y. Franchising model for expansion of the international travel business. *Problems and Perspectives in Management*. 2017. Vol. 15. No. 4. P. 230–242.
[http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(4-1\).2017.07](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(4-1).2017.07)

References: **1.** Samoilenko Yu. V. *Ekonomichniy mekhanizm formuvannya stratehii upravlinnia konkurentospromozhnistiu pidpriemstva* [Economic Mechanism of Forming a Strategy for Managing the Competitiveness of the Enterprise]. *Visnyk ZhDTU. Ekonomichni nauky*. 2010. No. 3 (53). P. 94–98. **2.** Dykan V. L., Ponomarova T. V. *Metodychni pidkhody do otsinky konkurentospromozhnosti pidpriemstva* [Methodological Approaches to Assessing the Competitiveness of Enterprises]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*. 2011. No. 36. P. 100–105. **3.** Rohoza M. Ye., Senenko I. A. *Upravlinnia sotsialno-ekonomichnym rozvytkom pidpriemstv: mekhanizmy, modeli ta orhanizatsiia protsesiv : monohrafiia* [Management of Socio-Economic Development of Enterprises: Mechanisms, Models and Process Organization: monograph]. Poltava : PUET, 2013. 136 p. **4.** Krylova N. V. *Metodolohichni pidkhody do kilkisnoi otsinky konkurentospromozhnosti haluzi* [Methodological Approaches to Quantitative Assessment of Industry Competitiveness]. *Teoretychni ta prykladni pytannia ekonomiky*. 2012. Issue 27, Vol. 3. P. 186–196. **5.** Kasianova N. V., Solokha D. V., Moreva V. V., Bieliakova O. V., Balakai O. B. Potentsial pidpriemstva: formuvannya ta vykorystannia: pidruchnyk. Donetsk : Tsyfrova typohrafiia, 2012. 257 p. **6.** Borysova T. M. *Konkurentospromozhnist haluzi: determinanty formuvannya ta suchasni metody otsiniuvannya* [Competitiveness of the Industry: Determinants of Formation and Modern Methods of Evaluation]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*. 2011. No. 6. Vol. 1. P. 54–60. **7.** Hryha V. Yu., Lykhollet S. I. *Sutnist ta otsinka konkurentospromozhnosti i haluzei promyslovosti u rehionalnomu konteksti* [The Essence and Assessment of Competitiveness and Industries in a Regional Context]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu*. 2011. No. 33 (2). P. 45–51. **8.** Kuznietsova K. O. *Faktory vplyvu na formuvannya konkurentospromozhnosti pidpriemstva* [Factors Affecting the Formation of Enterprise Competitiveness]. *Aktualni problemy ekonomiky ta upravlinnia*. 2013. URL: http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/12550/1/2013_4_Kuznietsova.pdf. **9.** Rossikhina O. Ye. *Osnovni faktory konkurentospromozhnosti pidpriemstva* [The Main Factors of Enterprise Competitiveness]. *Derzhava ta rehiony*. 2010. No. 2. P. 184–187. **10.** Yarmak M. R. *Konkurentospromozhnist pidpriemstva ta uzahalnennia naukovykh pidkhodiv do upravlinnia neiu* [Competitiveness of the Enterprise and Generalization of Scientific Approaches to Its Management]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho ahrarynoho universytetu im. V. V. Dokuchaieva. Serii : Ekonomichni nauky*. 2015. No. 4. P. 229–235. **11.** Ulianchenko O. V., Yevchuk L. A., Hutorova I. V. *Konkurentospromozhnist silskohospodarskykh pidpriemstv ta stratehichni aspekty yii formuvannya : monohrafiia* [Competitiveness of Agricultural Enterprises and Strategic Aspects of Its Formation: monograph]. Kharkiv : Virovets A. P. «Apostrof», 2011. 340 p. **12.** Dakus A. V., Chuprina M. O. *Teoretychni osnovy formuvannya sotsialno-ekonomichnoho mekhanizmu upravlinnia efektyvnistiu pidpriemstva* [Theoretical Foundations of the Formation of the Socio-Economic Mechanism for Managing the Enterprise's Efficiency]. *Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho derzhavnogo tekhnolohichnoho universytetu. Serii : Ekonomichni nauky*. 2012. Issue 30 (1). P. 186–189. **13.** Stakhiv O. A. *Otsinka konkurentospromozhnosti ahrarynoho pidpriemstva* [Assessment of the Competitiveness of the Agrarian Enterprise]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannya. Ekonomichni nauky*. 2016. Issue 4. P. 115–122. **14.** Salivonchuk O. M. *Konkurentospromozhnist pidpriemstva: osnovni shliakhy pidvyshchennia* [Competitiveness of the Enterprise: the Main Ways of Improvement]. *Molodyi vchenyi*. 2014. No. 10 (13). P. 6–8. **15.** Krupskiy O., Stukalo N., Krasnikova N., Falkodoi Y. Franchising model for expansion of the international travel business. *Problems and Perspectives in Management*. 2017. Vol. 15. No. 4. P. 230–242.
[http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(4-1\).2017.07](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(4-1).2017.07)

Інформація про автора

Петренко Вікторія Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, фінансів і підприємництва Херсонського державного університету (вул. Університетська, 27, м. Херсон, 73000, Україна; e-mail: petrenkovika@gmail.com).

Информация об авторе

Петренко Виктория Сергеевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики, финансов и предпринимательства, Херсонского государственного университета (ул. Университетская, 27, г. Херсон, 73000, Украина; e-mail: petrenkovika@gmail.com).

Information about the author

V. Petrenko — Ph.D., Associate Professor of Department of Economics, Finance and Entrepreneurship, Kherson State University (27 Universytetska Str., Kherson, 73000, Ukraine; e-mail: petrenkovika@gmail.com).

*Стаття надійшла до ред.
16.03.2018 р.*